

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 282. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358284992/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

er den eneste sociale Opgave, hvormed Skønlitteraturen i dette Aarhundredes Begyndelse sysselsætter sig — kun Goethes *Wanderjahre* tager, som Rousseaus Romaner, men i endnu større Omfang, Samfundsspørgsmaalene under Behandling — saa har det sin Betydning at sammenligne de forskellige europæiske Hovedlitteraturs Udtalelser om dette Punkt.

Schleiermachers Skrift er rettet mod Snerperiet. Straks i Begyndelsen hedder det: «Nær havde jeg troet, at Du nylig var bleven en Snerpe. I saa Tilfælde vilde jeg bede Dig ved næste Lejlighed at indskibe Dig til England, hvorhen jeg havde Lyst til at forvise hele Racen.» Og et Afsnit af Bogen er rettet mod den falske Skamfølelse, der udelukker den rette Blu og afstedkommer saamange unyttige Ulykker.

«Den ængstelige og indskrænkede Blufærdighed, der nu er Samfundets Karaktermærke, har sin Grund i Bevidstheden om en stor og almindelig Bagvendthed og om en dyb Fordærvelse. Hvad skal det tilsidst blive til? Det maa bestandig gribe videre om sig. Naar man i den Grad gør Jagt paa det Ublufærdige, vil man til Slutning indbilde sig at finde noget Saadant i enhver Tankekres, og al Tale og al Selskabelighed maa høre op . . . Den fuldkomne Fordærvelse og den fuldendte Dannelse, ved hvilken man vender tilbage til Uskyldigheden, gør begge Ende paa Undseelsen; hin dræber saavel den sande som den falske, for denne ophører Undseelsen at være Noget, hvorpaa der maa anvendes særlig Opmærksomhed og lægges særlig Vægt.»^{*)}

«Overvej kun, kære Barn, om ikke alt Aandigt i Mennesket begynder med en instinkttagtig ubestemt indre Drift og først lidt efter lidt ved Selvvirksomhed og Øvelse udarbejdes til en bestemt Vilje og Bevidsthed og til en i sig fuldendt Sag. Førend det kommer saavidt, kan der jo slet ikke være Tale om et blivende Forhold mellem disse indre Bevægelser og bestemte Genstande. Hvorfor skulde det være anderledes med Kærligheden end med alt det Øvrige? Skulde maaske den, der er det Højeste i Mennesket, straks ved det første Forsøg være fuldkommen? skulde det at elske være lettere end den simple Kunst at spise og drikke? Ogsaa i Kærligheden maa der gives «foreløbige Forsøg», af hvilke der ikke fremgaar noget Blivende, men af hvilke ethvert bidrager til at gøre Følelsen bestemtere og herligere.

^{*)} *Briefe über die Lucinde*, p. 64 og 83.